

BOSNA I HERCEGOVINA
VIJEĆE MINISTARA
Generalno tajništvo

Broj: 05-50-1-1799/10
Sarajevo, 19.8.2010. godine

BOSNA I HERCEGOVINA
PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE
SARAJEVO

PRIMLJENO: 19-08-2010			
Organizaciona jedinica	Klasifikaciona oznaka	Redni broj	Broj priloga
01-50-1-15-78/10			

PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BiH

- Zastupnički dom -

SARAJEVO

PREDMET: Odgovor na zastupnička pitanja – dostavlja se

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, na 130. sjednici održanoj 19.8.2010. godine, utvrdilo je Odgovor na zastupnička pitanja koja je postavila gđa. Mirjana Malić, zastupnica u Zastupničkom domu Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine.

U privitku dostavljamo Odgovor uz molbu da isti uručite zastupnici.

S poštovanjem,

GENERALNI TAJNIK
Zvonimir Kutleša

**BOSNA I HERCEGOVINA
VIJEĆE MINISTARA**

Broj: 05-50-1-1799/10
Sarajevo, 19.8.2010. godine

Mirjana Malić, poslanik u Predstavničkom domu Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, na 78. sjednici Predstavničkog doma, održanoj 25.5.2010. godine, postavila je slijedeća poslanička pitanja:

“Tražim od Vijeća ministara da:

1. Uputi Parlamentarnoj skupštini BiH cjelovitu informaciju o problemu kvaliteta tečnih naftnih goriva kako bi se spriječilo dalje štetno djelovanje po građane i državu?
2. Hitno odgovori koje će mjere poduzeti da ne dode do eventualnog poremećaja snabdjevanja na tržištu, te da se zaustavi dalja proizvodnja ovakvog “otrova”?
3. Izloži plan mjera kojima će se omogućiti da se građani ubuduće “ne truju” na ovakav način?
4. Odgovori ko je odgovoran što se nakon više od tri godine, odnosno šest godina nije prestalo sa ovakvom praksom i kako će se nadoknaditi šteta nastala po građane, državu i čovjekovu okolinu?”

Na postavljeno pitanje, Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je na 130. sjednici održanoj 19. 8. 2010. godine, utvrdilo je slijedeći

ODGOVOR

Pitanje br 1.

Odluku o kvalitetu tečnih naftnih goriva („Službeni glasnik BiH“, broj 27/02, 28/04, 16/05, 14/06, 22/07 i 101/08) je donio Savjet ministara BiH s ciljem uređenja jedinstvenog bh. tržišta tečnim naftnim gorivima, zaštite okoline i potrošača, zaštite domaće proizvodnje, kao i uspostavljanja jedinstvenog sistema kontrole i sprečavanja zloupotreba pri uvozu i distribuciji tečnog naftnog goriva lošijeg kvaliteta. Ovom odlukom je utvrđen prelazni period u kojem jedini domaći proizvođač tečnih naftnih goriva može na tržište BiH plasirati naftna goriva koja samo po jednom ili dva parametra odstupaju od zahtjeva važećih bh. standarda kvaliteta.

Praksa utvrđivanja prelaznog perioda nije karakteristična samo za BiH, već se ona primjenjuje u svim zemljama okruženja Srbija, Hrvatska, Makedonija, Albanija pa čak i Crna Gora koja ne posjeduje rafinerijsku preradu i proizvodnju. Ovim prelaznim periodom se utvrđuje rok u kojem se na domaće tržište mogu plasirati naftna goriva iz domaćih rafinerija, a koja nisu u potpunosti uskladeni sa zahtjevima standarda. U toku prelaznog perioda neophodno je izvršiti modernizaciju rafinerijskih postrojenja. Ranije utvrđeni prelazni periodi se u praksi produžavaju jer investicije u modernizaciju

rafinerijskih postrojenja nisu u potpunosti realizovane. Ovo je slučaj u svim zemljama u okruženju.

Osim prelaznog perioda u zemljama okruženja, Srbija, Hrvatska, Crna Gora, su uspostavljeni mehanizmi zaštite monopolske pozicije domaćih proizvođača, odnosno distributera naftnih goriva na njihovom domicijelnom tržištu, što u BiH nikako nije slučaj. Naime, jedini proizvođač naftnih goriva u BiH ne uživa bilo kakvu povlaštenu poziciju na tržištu u odnosu na kompanije koje vrše uvoz naftnih goriva u BiH niti se propisi koji se odnose na trgovinu kreiraju na način da se on zaštiti.

Ponovnim pokretanjem prerade sirove nafte i proizvodnje naftnih derivata u Rafineriji nafte Bosanski Brod, u novembru 2008. godine, potrošači i BiH nisu oštećeni, već naprotiv brojni su pozitivni pokazatelji na mikro i makro ekonomskom nivou, naftno tržište je stabilizovano, konkurencija na naftnom tržištu je jako izražena, cjenovna politika distributera naftnih goriva je u potpunosti izmjenjena na korist potrošača, sigurnost snabdjevanja naftnim derivatima je drastično povećana, stvoreni su uslovi i dostignut je maksimalni nivo proizvodnje u Rafineriji ulja Modriča itd.

Od početka rada Rafinerije nafte Bosanski Brod u modernizaciju rafinerijskih postrojenja je uloženo više od 103 miliona Eura, dok je novi vlasnik u ovom periodu angažovao kapital u iznosu većem od 442 miliona Eura. U nastavku je dat pregled revitalizovane i modernizovane infrastrukture u Rafineriji nafte a.d. Bosanski Brod:

- Sekcija 03 – Postrojenje za vakumsku destilaciju mazuta,
- Sekcija 05 – Postrojenje katalitičkog hidrokrekinga, tj. IZOMAX postrojenje, koje je omogućilo proizvodnju dizel goriva, te baznih uljnih destilata, osnovne sirovine za proizvodnju širokog spektra ulja i maziva u Rafineriji ulja a.d. Modriča,
- Sekcija 06 – Postrojenje za proizvodnju vodonika, neophodnog za proces hidrokrekinga,
- Sekcija 35 – HDS postrojenje, koje je omogućilo proizvodnju derivata sa malim sadržajem sumpora za mješanje dizel goriva i proizvodnju eurodizela prema standardu BAS EN 590,
- Sekcija 42 – Duvalište bitumena, postrojenje za proizvodnju nekoliko klasa oksidovanog bitumena,
- Postrojenje za tretman povratnog kondezata.

Osim navedenih modernizovana su dodatna postrojenja uključujući postrojenja za zaštitu okoline, a posebno za smanjenje emisije štetnih gasova u atmosferu, kako slijedi:

- Sekcija 36 – postrojenje za aminske čišćenje gasa,
- Sekcija 38 – Postrojenje za rekuperaciju, odnosno dobijanje elementarnog sumpora u tečnom i čvrstom stanju,
- Sekcija 39 – postrojenje za prečišćavanje zaostalih, tj. izlaznih gasova,
- Postrojenje za tretman otpadnih voda,
- Izgrađena su tri nova i remontovana dva postojeća rezervoara za sirovu naftu ukupne zapremine 118.000 metara kubnih,
- U toku je izgradnja i opremanje nove laboratorije za kontrolu kvaliteta, koja će biti akreditovana od strane Instituta za akreditaciju BiH i drugih relevantnih međunarodnih institucija.

Savjet ministara BiH je u martu 2007. godine utvrdio prelazni period za Rafineriju nafte Bosanski Brod za dizel gorivo, bezolovni motorni benzin, olovni motorni benzin, ložulje ekstra lako i ulje za loženje srednje. Do isteka prelaznog perioda, 31.06.2010. godine, modernizacijom rafinerijskih postrojenja ostvaren je veoma značajan napredak u poboljšanju kvaliteta naftnih goriva. Dizel gorivo je sa kvaliteta Euro 2 (sadržaj sumpora do 10.000 mg/kg) poboljšano na Euro 4 (do 50 mg/kg), odnosno Euro 5 (do 10 mg/kg) kvalitet. Bitno je istaći da kvalitet Euro 5 predstavlja najoštriji evropski standard za kvalitet dizel goriva. Omjer Euro 5/Euro 4 dizel goriva, koji se proizvodi u Rafineriji nafte Bosanski Brod, iznosi 10/30 %. Kvalitet lož ulja ekstra lakog je u potpunosti uskladen sa zahtjevima Odluke o kvalitetu tečnih naftnih goriva, dok je motorni benzin sa olovom u potpunosti povučen iz proizvodnje sa 31.12.2009. godine kako je to definisano entitetskim Zakonima o zaštiti zraka/vazduha i Odlukom o kvalitetu tečnih naftnih goriva. Kvalitet bezolovnih benzina koji se trenutno proizvode u BiH po tri parametra (benzen, sumpor i aromati) odstupa od zahtjeva najoštrijeg evropskog standarda, dok ulje za loženje (mazut) po sadržaju sumpora (oko 1,6 %) odstupa od zahtjeva Odluke o kvalitetu tečnih naftnih goriva (max. 1%).

Prema prethodno navedenom, jasno je da je za nešto više od godinu dana rada Rafinerije nafte Bosanski Brod ostvaren jako veliki napredak po pitanju kvaliteta tečnih naftnih goriva proizvedenih u BiH. Nivo investicija koji je realizovan u ovom vremenskom periodu, kao i konkretni rezultati tih investicija nedvosmisleno pokazuju orijentaciju novog vlasnika Rafinerije nafte Bosanski Brod, što će u narednih nekoliko godina BiH svrstati u red evropskih zemlja u kojima se proizvodi naftno gorivo u skladu sa najmodernijim i najoštrijim evropskim standardima.

Vlada Republike Srpske je pokrenula inicijativu da se prelazni period kroz Odluku o kvalitetu tečnih naftnih goriva produži za maksimalno 3 godine. Naime, Plan kapitalnih investicija u Rafineriju nafte Bosanski Brod predviđa ulaganje oko 530 miliona Eura do 2015. godine. U skladu sa ovim planom po slijedećoj dinamici će biti poboljšan kvalitet naftnih goriva u Rafineriji nafte Bosanski Brod:

1. Bezolovni motorni benzin:
 - a. sadržaj benzena će biti uskladen najkasnije do 30.06.2011. godine,
 - b. sadržaj sumpora će biti uskladen najkasnije do 30.06.2012. godine,
 - c. sadržaj aromata će biti uskladen najkasnije do 30.06.2013. godine
2. Dizel gorivo
 - a. Sadržaj sumpora će biti uskladen najkasnije do 30.06.2013. godine
3. Ulje za loženje (mazut)
 - a. Sadržaj sumpora će biti uskladen najkasnije do 30.06.2013. godine.

Prema prethodno navedenoj dinamici, najkasnije do 30.06.2013. godine, sva naftna goriva koja se proizvode u BiH će biti u potpunosti uskladena sa najoštrijim zahtjevima evropskih standarda koji propisuju kvalitet tečnih naftnih goriva, odnosno goriva će biti Euro 5 kvaliteta.

Savjet ministara BiH nije prihvatio prijedlog Vlade Republike Srpske i Ministarstva spoljne trgovine i ekonomskih odnosa da se prelazni period produži u skladu sa prethodno navedenom dinamikom, te je sve rokove iz Odluke o kvalitetu tečnih naftnih goriva produžio za 2 (dva) mjeseca i formirao je Radnu grupu za reviziju Odluke o kvalitetu tečnih naftnih goriva.

Pitanje br 2.

U ovom trenutku nikako se ne može govoriti o postojanju bilo kakvih poremećaja na tržištu naftnih goriva. Kada je u pitanju sigurnost snabdjevanja naftnog tržišta u BiH ona je do po ponovnog pokretanja proizvodnje u Rafineriji nafte Bosanski Brod bila jako loša, jer je snabdjevanje svih potrošača u BiH zavisilo od politike nekoliko najznačajnijih snabdjevača iz zemalja u okruženju. Razlog za ovo leži u činjenici da naftne kompanije koje se bave prometom naftnih derivata u BiH održavaju samo komercijalne zalihe derivata za 5 – 7 dana. Pokretanjem proizvodnje u Rafineriji nafte Bosanski Brod su formirane zalihe kako sirove nafte tako i naftnih derivata, zbog karakteristike samog procesa proizvodnje naftnih derivata, što je značajno povećalo sigurnost snabdjevanja tržišta. Ova činjenica se pokazala kao potpuno istinita već u januaru 2009. godine kada je zbog rusko – ukrajinskog spora BiH ostala bez snabdjevanja prirodnim gasom. Samo zahvaljujući postojanju operativnih zaliha u Rafineriji nafte Bosanski Brod spriječene su veće ekonomske štete kod velikih industrijskih potrošača prirodnog gasa jer je korišteno ulje za loženje iz Rafinerije nafte Bosanski Brod kao zamjensko gorivo.

Pitanje br 3.

Teza da se naftnim derivatima „truju“ građani BiH je potpuno netačna i neutemeljena. U odgovoru na pitanje br.1. data je dinamika otklanjanja trenutnih nedostataka, odnosno neusklađenosti pojedinih parametara naftnih goriva. U tabelama u nastavku dat je prikaz zahtjeva standarda BAS EN 228:2008 (bezolovni benzin), standarda BAS EN 590:2008 (dizel gorivo) i zahtjeva Odluke o kvalitetu tečnih naftnih goriva za ulje za loženje, kao i trenutni kvalitet naftnih goriva koja se proizvode u Rafineriji nafte Bosanski Brod.

Tabela 1. Bezolovni motorni benzin

Parametri kvaliteta		Bezolovni motorni benzin		Proizvodnja u Rafineriji nafte Bosanski Brod
Naziv parametra	Jedinica mjere	BAS EN 228:2008 Euro 5 kvalitet	Trenutno važeći u BiH BAS EN 228:2002	
Benzen	%	1	1	2,8
Sumpor	mg/kg	10	150	45
Aromati	%	35	42	44
Napomena: U tabeli su prikazani samo parametri kvaliteta koji kod domaćih goriva odstupaju od standarda. Svi ostali parametri su u potpunosti usklađeni sa zahtjevima standarda BAS EN 228:2008.				

Tabela 2. Dizel gorivo

Parametri kvaliteta		Dizel gorivo		Proizvodnja u Rafineriji nafte Bosanski Brod
Naziv parametra	Jedinica mjere	BAS EN 590:2008 Euro 5 kvalitet	Trenutno važeći u BiH BAS EN 590:2002	
Sumpor	mg/kg	10	350	10% proizvodnje manje od 5
				30% proizvodnje manje od 40
Napomena: U tabeli su prikazani samo parametri kvaliteta koji kod domaćih goriva odstupaju od standarda. Svi ostali parametri su u potpunosti usklađeni sa zahtjevima standarda BAS EN 590:2008.				

Tabela 3. Ulje za loženje (mazut)

Parametri kvaliteta		Ulje za loženje (mazut)	
Naziv parametra	Jedinica mjere	Zahtjev iz Odluke o kvalitetu tečnih naftnih goriva	
Sumpor	mg/kg	1	
			1.6
Napomena: U tabeli su prikazani samo parametri kvaliteta koji kod domaćih goriva odstupaju od standarda. Svi ostali parametri su u potpunosti usklađeni sa zahtjevima standarda BAS EN 590:2008.			

Kao što se to vidi iz prthodne tri tabele jasno je da se nikako ne može govoriti da su naftna goriva proizvedena u BiH „otrovi“ kojima se „truju“ građani BiH. Čak šta više, kada je u pitanju dizel gorivo kompanije koje uvoze naftno gorivo u BiH su u povoljnijoj poziciji jer na tržište BiH mogu plasirati gorivo sa sadržajem sumpora do 350 mg/kg, dok je dizel gorivo proizvedeno u BiH izrazito kvalitetnije.

Pitanje br .4.

Jedan od razloga zbog kojih je Savjet ministara BiH donio Odluku o kvalitetu tečnih naftnih goriva jeste da se uklone administrativne barijere i stvori prostor za obnovu i modernizaciju rafinerijskih postrojenja u BiH. Imajući u vidu značaj rada Rafinerije nafte Bosanski Brod, u punom kapacitetu od 4.2 miliona tona godišnje, za ekonomiju BiH kao i sve nedostatke, odnosno slabosti naftnog tržišta u BiH do ponovnog pojavljivanja proizvoda iz Rafinerije nafte Bosanski Brod na tržištu smatramo da je ova praksa ispravna i da ni u čemu ne odstupa od sličnih primjera u zemljama okruženja.